

MODERN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TEACHING METHODS

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-366-8-29>

MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF A HIGHER SCHOOL

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Babynina Yu. R.

*Teacher at the Department of Musical
and Instrumental Teacher Training
Municipal Establishment “Kharkiv
Humanitarian-Pedagogical Academy”
of the Kharkiv Regional Council
Kharkiv, Ukraine*

Бабиніна Ю. Р.

*викладач кафедри музично-
інструментальної підготовки
вчителя
Комунальний заклад «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

Tkernaladze Z. P.

*Methodist Teacher at the Department
of Musical and Instrumental
Teacher Training
Municipal Establishment “Kharkiv
Humanitarian-Pedagogical Academy”
of the Kharkiv Regional Council
Kharkiv, Ukraine*

Ткемаладзе З. П.

*викладач-методист кафедри
музично-інструментальної
підготовки вчителя
Комунальний заклад «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

Zolotaryova O. I.

*Senior Teacher, Teacher-Methodologist
at the Department of Musical
and Instrumental Teacher Training
Municipal Establishment “Kharkiv
Humanitarian-Pedagogical Academy”
of the Kharkiv Regional Council
Kharkiv, Ukraine*

Золотарьова О. І.

*старший викладач,
викладач-методист кафедри
музично-інструментальної
підготовки вчителя
Комунальний заклад «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради
м. Харків, Україна*

Сучасність висуває перед освітою нові вимоги: кожен навчальний заклад має бути інноваційним, де інновації – новий конкуренто-спроможний продукт в освітньому світовому просторі, розумно побудована гнучка система, що постійно збуджує нові ідеї, дає можливість розвиватись яскравій особистості. Вирішити завдання підготовки фахівців, що відповідають вимогам часу, може допомогти впровадження технологічних інновацій у освітній процес вищої школи. Підвищення компетенції викладачів в області максимально ефективного використання інформаційних, комунікаційних та інтерактивних технологій, у створенні і розвитку універсальної освітньої сфери, стимулювання становлення нової культури педагогічного мислення – завдання сучасної вищої школи.

Сучасні технології в освіті розглядаються як засіб, за допомогою якого може бути реалізована нова освітня парадигма. Найбільш загальне трактування поняття «технологія» полягає в тому, що воно являє науково і практично обґрунтовану систему діяльності, яка застосовується людиною в цілях перетворення навколишнього середовища, виробництва матеріальних чи духовних цінностей.

Сучасну педагогічну технологію навчання характеризують такі позиції:

- технологія розробляється під конкретний педагогічний задум, в основі її лежить певна методологічна, філософська позиція автора;
- технологічний ланцюжок дій вибудовується строго у відповідності з цільовими установками і мають форму конкретного очікуваного результату;
- функціонування технології передбачає взаємопов'язану діяльність викладача і студентів на договірній основі з урахуванням принципів індивідуалізації і диференціації, оптимальну реалізацію людських і технічних можливостей, використання діалогу, спілкування;
- поетапне планування і послідовне втілення елементів педагогічної технології повинні бути, з одного боку, відтворені будь-яким викладачем і, з іншого, гарантувати досягнення планованих результатів усіма студентами;
- органічною частиною педагогічної технології є діагностичні процедури які містять критерії, показники та інструментарій вимірювання результатів діяльності [1, с. 10].

Інноваційна педагогічна технологія – це проект певної педагогічної діяльності, який послідовно реалізується на практиці, головним показником якої є прогресивний початок порівняно зі сформованими традиціями і масовою практикою. Однією з головних особливостей

інноваційної технології є те що її розробка і застосування вимагають високої активності викладача і здобувача. Активність першого виявляється в тому, що він добре знає психологічні та особистісні особливості своїх студентів і на цій підставі вносить індивідуальні корективи в технологічний процес, активність же студентів проявляється в зростаючій самостійності.

Отже, інноваційна педагогічна технологія може бути розглянута як технологія приватного типу, де маються на увазі впорядковані, сплановані за певним проектом і послідовно реалізовані дії, операції та процедури які забезпечують досягнення прогнозованої мети в роботі з людиною або групою в певних умовах середовища. Таким чином, нові сучасні педагогічні технології включають в себе особистісний підхід, фундаментальність освіти, творчий початок, акмеологічний підхід, професіоналізм.

У професійній підготовці здобувачів вищої освіти використовуються різні інноваційні технології, а саме: технологія портфоліо; технологія проектів; технологія розвитку критичного мислення і листи. При цьому невід'ємною частиною будь-якого курсу, що вивчається, за допомогою якої реалізуються на практиці сучасні педагогічні технології, є методичний комплекс, який повинен включати в себе: відео-комп'ютерну систему, за допомогою якої викладач проводить лекційні та семінарські заняття в спеціально обладнаній аудиторії; «скрін шот» – спеціальний роздатковий матеріал, специфіка якого полягає в тому, що крім довідково – інформаційної функції він виконує функцію активізатора творчої діяльності здобувача при заповненні ним спеціально розроблених схем, блоків і т. д.

У зарубіжній традиції портфоліо визначається як колекція робіт і результатів кого навчають, яка демонструє його зусилля, прогрес і досягнення в різних областях. Дана технологія доповнює традиційні контрольні – оціночні засоби, спрямовані на перевірку репродуктивного рівня засвоєння інформації, фактологічних та алгоритмічних знань і умінь. Технологія портфоліо дозволяє враховувати результати, досягнуті студентом в різноманітних видах діяльності – навчальній, творчій, музично-виконавській, комунікативній та ін. і є важливим елементом діяльнісного підходу до освіти. Портфоліо не тільки є сучасною ефективною формою оцінювання, але й допомагає вирішувати важливі педагогічні завдання: підтримувати високу навчальну мотивацію студентів; заохочувати їх активність і самостійність; розширювати можливості навчання та самонавчання; розвивати навички рефлексивної та оціночної діяльності майбутніх

фахівців. Введення портфоліо дозволяє підвищити освітню активність студентів – музикантів, рівень усвідомлення ними своїх цілей і можливостей. При розробці портфоліо треба орієнтуватися на три його типи.

«Професійно-методичний портфель», у зміст якого включені: матеріал до занять; ігровий і цікавий матеріал (ігри, вікторини, кросворди); дидактичний матеріал (плани занять, системи завдань); матеріал для позааудиторної роботи.

«Портфоліо робіт» – являє собою зібрання різних творчих, проєктних, дослідницьких робіт, а також опис основних форм і напрямів його навчальної і творчої активності. Портфоліо оформляється у вигляді творчої папки здобувача з додатком його робіт, представлених у вигляді текстів, електронних версій, фотографій, відеозаписів.

«Портфоліо відгуків» включає в себе характеристики відношення здобувача до різних видів діяльності, а також письмовий аналіз своєї конкретної діяльності та її результатів. Портфоліо може бути представлене у вигляді текстів висновків, рецензій, відгуків, резюме, рекомендаційних і вдячних листів та ін.

В основі технології проєктів лежить розвиток пізнавальних інтересів студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, умінь орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення. Технологія проєктів завжди орієнтована на самостійну діяльність здобувачів вищої освіти.

Основними вимогами до використання технології проєктів є: наявність значущої у дослідницькому, творчому плані проблеми або завдання, що вимагає інтегрованого знання, дослідницького пошуку для її вирішення; практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів; самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність студентів; структурування змістовної частини проєкту; використання дослідницьких методів. В основі технології проєктів лежить розвиток пізнавальних навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток критичного мислення.

Критичне мислення – це здатність ставити нові питання, виробляти різноманітні аргументи, приймати незалежні продумані рішення. Розвиток даного виду мислення за допомогою інтерактивного включення здобувачів в освітній процес і є метою наступної розглянутої технології.

Технологія розвитку критичного мислення має свої особливості, а саме: акцент на самостійність студентів у навчальному процесі;

пошук аргументів для вирішення проблеми; не прийняття відомостей на віру; пошук аргументованих відповідей відбувається на основі рефлексії, виявлення невідомого; необхідне створення умов для співпраці та партнерства в процесі цілеспрямованої діяльності.

Отже, сучасні педагогічні технології по-новому реалізують зміст навчання і забезпечують досягнення поставлених дидактичних цілей, розширюють діапазон надаваних студентам освітніх послуг, змінюють і надають нові форми, методи і засоби навчання. Використання сучасних педагогічних технологій – одне з найперспективніших напрямків розвитку вищої освіти, що сприяють більшій індивідуалізації освітнього процесу, інтенсифікації навчання і виховання, формування і самоактуалізації особистості майбутнього фахівця.

Література:

1. Освітні технології : навчально-методичний посібник / за ред. О. Пехоти, Київ, 2002.
2. Рудницька О. П. Музика і культура особистості: проблеми сучасної педагогічної освіти. Київ : ІЗМН, 1998. 248 с.
3. Нечепоренко Л. С. Сучасна педагогіка : навчальний посібник / Л. С. Нечепоренко, Г. Ф. Пономарьова, Я. В. Подоляк. Харків, 2007. 216 с.